C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-1802/2024 Judecătoria Orhei sediul Rezina

Judecător: Ramona Moșneguțu

D E C I Z I E
În numele Legii

05 martie 2025 **mun. Bălți**

Colegiul penal al Curții de apel Nord

În componența:
Președintele de complet: Ion Talpa
Judecătorii: Oxana Mironov și Ecaterina Arseni

a judecat în ordine de recurs, recursul avocatului Ion Șova în interesele condamnatului și recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 17 Rezina, Vitalie Cuiban, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 04 decembrie 2024, la demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului la pedeapsa detenției pe viață Bogatîi Valentin;

Pentru a se expune pe marginea recursului declarat, Colegiul,-

C O N S T A T Ă:

La 13 iunie 2022, în adresa Judecătoriei Orhei sediul Rezina, a parvenit spre examinare demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenţei Republicii Moldova, în privința condamnatului Bogatîi Valentin.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 11 mai 2023, s-a respins ca neîntemeiat demersul Penitenciarului nr.17 Rezina, privind aplicarea prevederilor art.7 alin. 1 lit. d) al Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenţei Republicii Moldova, în privința condamnatului Bogatîi Valentin.

Nefiind de acord cu încheierea în cauză, directorul Penitenciarului nr. 17 Rezina, Dascăl Veaceslav a înaintat recurs în termen prin care solicită admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 11 mai 2023, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care a aplica în privința lui *Bogatîi Valentin* prevederile art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea privind amnistia.

La fel, nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 11 mai 2023, recurs împotriva acesteia au declarat avocații *Șova Ion și Goncear Aurel în interesele condamnatului Bogatîi Valentin,* solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care a admite integral demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina privind aplicarea în privința condamnatului Bogatîi Valentin a prevederilor art. 7 alin. (1) lit. d) al Legii amnistiei nr. 243/2021.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iulie 2023 a fost admis recursul directorului Penitenciarului nr. 17 Rezina, Dascăl Veaceslav și recursul avocaților Șova Ion și Goncear Aurel în interesele condamnatului Bogatîi Valentin, casată încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 11 mai 2023, prin care a fost respins ca neîntemeiat demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina privind aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a

XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova în privința condamnatului Bogatîi Valentin, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond în alt complet de judecată.

Pentru a ajunge la această concluzie, instanța de recurs a stabilit faptul că, instanța de fond în încheierea emisă a făcut referire la evaluarea condamnatului Donțov Constantin și nu la evaluarea condamnatului Bogatîi Valentin, astfel Colegiul penal a considerat necesar d a admite cererile de recurs înaintate și a remite cauza dată la o nouă examinare în instanța de fond, or eroarea admisă nu poate fi rectificată de către instanța de recurs.

Fiind investită cu o nouă rejudecare a fondului cauzei, prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 04 decembrie 2024, a fost respins ca neîntemeiat demersul directorului Penitenciarului nr. 17 Rezina, comisar principal de justiție, Veaceslav Dascăl depus în temeiul art. 7 alin. (1) lit. d) al Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenţei Republicii Moldova în privința condamnatului Bogatîi Valentin.

În temeiul și în ordinea prevăzută de art. art. 439, 444 Cod de procedură penală, soluția judiciară a fost atacată cu recurs de către avocatul Ion Șova în interesele condamnatului Bogatîi Valentin, prin care solicită admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 04 decembrie 2024 şi pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admis demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina cu aplicarea în privința condamnatului Bogatîi Valentin a dispozițiilor prevederilor alin. (1) lit. d) al art. 7 din Legea nr. 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În motivarea recursului apărarea a declarat că, la 05.12.2023 a depus o cerere cu privire la dispunerea unei expertize psihologice judiciare din contul deţinutului Bogatîi Valentin cu solicitarea de a fi efectuată de către BIEJ "Bulgaru Ala", însă instanța de fond în mod eronat a dispus efectuarea expertizei de către experţii CNEJ.

Or, efectuarea expertizei s-a pus în sarcina unei instituţii care nu avea experţi judiciari calificaţi să răspundă la toate întrebările formulate în cerere.

Susține apărarea că, instanţa de fond a respins demersul Penitenciarului nr. 17-Rezina prin prisma faptului că Bogatîi Valentin a fost condamnat pentru o infracţiune excepţional de gravă (pct. 45 din încheiere), prin trimitere la art. 61 Cod penal (pct. 47 din încheiere), ignorând totalmente prevederile Legii 243/2021 şi Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privinţa persoanelor condamnate, aprobat prin Ordin MJ nr. 44/2022, omiţând să se pronunţe asupra tuturor argumentelor aduse în favoarea admiterii demersului, să elucideze în mod obiectiv circumstanțele importante în speță în condițile în care executând pedeapsa detenţiunii pe viaţă, condamnatul Bogatîi Valentin a fost evaluat de Comisia specială privind aplicarea amnistiei în privinţa persoanelor condamnate din cadrul Penitenciarului nr.17-Rezina iar propunerea privind aplicarea amnistiei aparţine Administraţiei locului de detentie, situaţia lui Bogatîi Valentin a fost examinată la şedinţa Comisiei speciale, unde membrii Comisiei au decis să înainteze în Judecătoria Orhei sediul Rezina demersul privind aplicarea faţă de condamnatul Bogatîi Valentin a prevederilor art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea 243/2021 deoarece se caracterizează poziti și riscul de recidivă este redus.

De rând cu aceasta, susține recurentul că instanța de fond la soluționarea cauzei în mod nefondat nu a oferit o apreciere a raportului de expertiză judiciară din 09.10.2024, or deşi prin raportul dat nu a fost oferit un răspuns la întrebarea referitoarea la riscul de recidivă a persoanei expertizate totuși s-a oferit răspunsuri relevante la celelalte patru întrebări prin care se confirmă faptul că în sarcina lui Bogatîi Valentin nu au fost stabilite trăsături ca agresivitatea,

impulsivitatea, dispreţ faţă de normele sociale, or atât experţii CNEJ cât şi psihologul penitenciarului au constatat o puternică tendinţă de a respecta normele sociale.

Concomitent, încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 04 decembrie 2024 a fost atacată cu recurs de către administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina, solicitând astfel admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 04 decembrie 2024 şi pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admis demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina cu aplicarea în privința condamnatului Bogatîi Valentin a dispozițiilor prevederilor alin. (1) lit. d) al art. 7 din Legea nr. 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În motivarea cererii de recurs, a punctat faptul că, demersul instituției penitenciare este legal şi întemeiat iar, în privința condamnatului pot fi aplicate prevederile art. 7 alin. (1) lit d) din Legea nr. 243/2021.

Susține recurentul că, în cadrul ședinței de judecată reprezentantul penitenciarului a prezentat un șir de materiale şi acte probatorii privind constatările comisiei speciale din cadrul Penitenciarului nr. 17-Rezina în vederea admiterii demersului înaintat, pe care instanță a neglijat să le dea o apreciere, catalogând per ansamblu că informația ce nu justifică întrunirea condițiilor stabilite întru aplicarea actului de clemență faţă de condamnatul la detențiune pe viață Bogatîi Valentin, or, în opinia instanței de judecată acesta nu a dat dovada de un comportament corespunzător şi de altfel nu poate fi caracterizat pozitiv.

Conform anexei nr.6 pct. 53 al capitolului VI din Regulamentului-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate:„ *expertul a suspus unei analize ample personalitatea condamnatului şi a ajuns la concluzia că condamnatul prezintă un grad redus de recidivă,*.

Astfel, susține recurentul că, instanța de judecată nu este în drept să efectueze ingerința în activitatea comisiei speciale din cadrul Penitenciarului nr. 17-Rezina, deoarece în conformitate cu pct. 52 al Ordinului Ministerului Justiției nr. 44 din 18.02.2022 „*Cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate*”, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, comisia specială este în drept să aprobe raportului de evaluare a condamnatului, evaluarea psihologică privind riscul de recidivă în privința condamnatului evaluat.

La 27 decembrie 2024, prin încheierea Curții de Apel Nord, prin prisma art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală, s-a comunicat participanților la proces că, recursul se judecă fără prezența părților la proces, tot odată în vederea examinării cauzei sub toate aspectele procedurale, prin esența art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, sa comunicat subiecților vizați în speță posibilitatea de a depune referință asupra recursului formulat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 04 decembrie 2024.

Astfel, la 25 februarie 2025 în adresa Curții de Apel Nord a parvenit referința depusă de avocatul Ion Șova prin care a solicitat admiterea aplicării actului de clemență față de condamnatul Bogatîi Valentin.

Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele prezentate instanței de recurs, Colegiul va dispune respingerea recursurilor ca fiind nefondate, păstrând fără modificări încheierea atacată, reieșind din următoarele considerente:

De drept, concluzia Colegiul se întemeiază pe dispozițiile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, potrivit căror judecând recursul, instanța ... *respinge recursul, păstrând neschimbată hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

În fapt, Colegiul reține caracterul fondat și argumentat al soluției judiciare de respingere demersului depus de către administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina, dat fiind neîntrunirea condițiilor de aplicare a actului de clemență statuate la art.1 alin. (1) al Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței RM. Or, potrivit acesteia, amnistia poate fi aplicată persoanelor condamnate *în cazul întrunirii cumulative a următoarelor condiții: caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2–5, 7, 8.*

Astfel, în susținerea poziție sale, instanța de recurs va trece în revistă prevederile art. 469 alin.(1) pct.15) din Codul de procedură penală, ce presupune faptul că, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri și anume, liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art. 295 din Codul de executare).

Potrivit art.107 alin.(1) Codul penal stabilește că, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Potrivit art. 272 alin.(1) Codul de executare, în cazul amnistiei, în temeiul art.107 din Codul penal, care liberează condamnatul de executarea în continuare a pedepsei, fie reduce pedeapsa sau o comută, instituțiile şi organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă examinează aplicabilitatea actului de clemență fiecărui condamnat şi, după caz, cu acordul condamnatului, înaintează un demers instanței de judecată competente conform art.470 din Codul de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt şi de drept invocate. Demersul se judecă în condițiile Codului de procedură penală.

În sensul prevederilor legale enunțate, amnistia reprezintă o cauză care stinge raportul penal de conflict sub aspectul pedepsei, ce constă în actul de clemență al legiuitorului care, din rațiuni de politică penală sau socială, renunță la dreptul de a aplica sancțiuni de drept penal persoanelor care au comis anumite infracțiuni.

Justificarea aplicării unui act de clemență, cum este amnistia, prin care persoanele, ce au comis infracțiuni, sunt liberate de răspundere şi pedeapsă penală, necesită evaluarea unui şir de factori cum ar fi: impactul pe care îl va produce asupra societății, componentele de infracțiune şi categoriile de persoane în privința cărora urmează să se extindă actul dat, structura populației penitenciare, efectul pe care îl va produce asupra numărului populației penitenciare, frecvența aplicării unor asemenea acte şi raționalitatea aplicării actului respectiv la momentul dat.

La data de 24 decembrie 2021 a fost adoptată şi la 31 decembrie 2021, a intrat în vigoare Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independentei Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 1 din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat şi exclusiv persoanelor bănuite, învinuite şi inculpate, precum şi persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă ***şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8.*** Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Național de

Probațiune, precum și din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției. În temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi.

Colegiul penal, verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate cu recurs concluzionează că, la judecarea cauzei în instanța de fond nu au fost admise erori de drept, de a fi susceptibile reparării lor în procedura de judecare a recursului, motiv pentru care încheierea contestată urmează a fi menținută fără modificări.

Astfel, potrivit înscrisurilor anexate, rezultă că, prin demersul înaintat, Penitenciarul nr. 17 Rezina a solicitat aplicarea în privința condamnatului Bogatîi Valentin a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia, în legătură aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, invocând că, Bogatîi Valentin întrunește condițiile necesare prevăzute de Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței RM.

Instanța de recurs reține că, prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 04 decembrie 2024, s-a respins ca neîntemeiat demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind aplicarea prevederilor art. 7 alin. (1) lit. d) al Legii nr. 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului Bogatîi Valentin.

În sensul dat, Colegiul penal relevă că, amnistia reprezintă, în sine o cauză reală de excludere a răspunderii penale, având ca efecte cu privire la toți participanții la săvârșirea infracțiunii, însă, deoarece aceasta este incidentă *in rem,* și nu *in personam*, consecințele pot surveni numai dacă sunt îndeplinite anumite condiții personale, iar, prin intermediul prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, legiuitorul indică expres condițiile fără respectarea cărora nu poate fi pusă spre examinare cererea și anume: *prezentarea dovezilor despre caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei*, ***raportul evaluării psihologice că condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, or întrunirea acestor condiții urmează a fi stabilită prioritar de către comisia specială, instituită, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa penală.***

Cu referire la primul aspect prevăzut de legiuitor, instanța de recurs remarcă, că ***constatarea comportamentului pozitiv*** pe parcursul executării pedepsei penale se desprind ca urmare a resocializării penitenciare a condamnatului, reprezentând, per ansamblu un proces complex, care constă în activitățile socio-educative desfășurate de personalul penitenciar prin intermediul unui complex de măsuri cu caracter educativ, juridic, social, organizatoric, psihopedagogic etc., activități ce sunt aplicate în scopul modificării sistemului lui de valori antisociale având ca scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnați, cât și de către alte persoane, numărul de stimulări pe perioada detenției, numărul sancțiunilor disciplinare, numărul de participări în activitățile educative în cadrul penitenciarului, caracteristica din partea membrilor de familie, cunoscuți, rude și prieteni, numărul condamnărilor, situația familială, predispoziția deținutului de a repara prejudiciul moral și material.

Cât privește cel de-al doilea aspect prevăzut de legiuitor privind ***evaluarea psihologică*** a condamnatului în scopul stabilirii riscului de recidivă, urmează a fi supuse aprecierii prevederile Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, care la pct. 53, 55, 57 stabilesc că, psihologul din cadrul instituției

penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art. 4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați, va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6. Rezultatele evaluării riscului de recidivă se prezintă condamnatului pentru informare, fapt consemnat în fișa de evaluare a riscului de recidivă. ***Fișa de evaluare a riscului de recidivă se prezintă și se argumentează de către psiholog*** sau consilierul de probațiune ***în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnat în parte.***

Subsecvent, conform pct. 5 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă că, comisiile speciale din cadrul instituțiilor penitenciare sunt compuse din conducătorul instituției, care are calitate de președinte, un expert psiholog judiciar, un consilier de probațiune din cadrul biroului de probațiune din raza teritorială a instituției penitenciare, precum și alți 6 membri desemnați de către MJ la propunerea directorului ANP.

Potrivit anexei nr.6 a Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, *Metodologia evaluării riscului de recidivă*, capitolul IV, pct.2), 3) și 4), prevede faptul că, în baza listei condamnaților eligibili sau cererii condamnatului privind aplicarea amnistiei, ***psihologul va studia dosarul personal al acestuia şi va planifica realizarea interviului.*** **Interviul în contextul evaluării riscului de recidivă se desfășoară în biroul psihologului şi trebuie să corespundă unui cadru apropiat procesului de consiliere.** ***Interviul se realizează în câteva şedinţe, suficiente pentru colectarea datelor cu referire la analiza tuturor factorilor şi stabilirea nivelului riscului de recidivă.***

Aici, instanța de recurs învederează că, evaluarea psihologică a condamnatului trebuie să aibă o desfășurare logică, pornind de la identificarea antecedentelor persoanei, vizând atât informații privitoare la condamnările anterioare, cât și la istoria comportamentală a celui evaluat. Urmează identificarea comportamentului infracțional și circumstanțele în care acesta s-a produs: starea condamnatului până la săvârșirea infracțiunii (vârsta, circumstanțele, acțiunile, gândurile etc.); evaluarea proprie a infracțiunii săvârșite de către condamnat (recunoaște sau nu vina); analiza alternativelor comportamentului infracțional și de ce nu au fost folosite; studierea sferei etico-morale (i-a fost greu să ia decizia, cât de ușor a luat-o, dileme morale), precum și consecințele comportamentului acestuia. În evaluarea personalității condamnatului, este necesar a stabili dacă factorii de risc persistă în continuare.

În conformitate cu art. 7 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, persoanei condamnate la data intrării în vigoare a prezentei legi, căreia nu i se pot aplica prevederile art. 4–6 i se reduce termenul de pedeapsă sau i se comută pedeapsa la 30 de ani de închisoare, dacă este condamnată la detențiune pe viață.

În speță, Colegiul penal reține că, Bogatîi Valentin a fost condamnat prin sentinţa Tribunalului Chișinău din 05 noiembrie 1998 fiind astfel recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.88 pct.1, 4, 6, 8, art.123/1, art.88 pct. 6,8 Cod penal (red. 1961) și în conformitate cu prevederile art.39 alin.(1) și alin.(3) Cod penal prin adăugarea sentinței Judecătoriei Fălești din 18 august 1995, fost condamnat la detenţiune pe viaţă.

Potrivit extrasului din procesul-verbal nr. 5 al Comisiei speciale a Penitenciarului nr. 17 Rezina din data de 30.05.2022, cu 7 voturi pro și 1 contra, Comisia a votat pentru înaintarea demersului în instanța de judecată pentru aplicarea în privința lui Bogatîi Valentin a prevederilor

art. 7 lit. d) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (f.d. 8).

La 30 mai 2022 condamnatul Bogatîi Valentin și-a exprimat acordul la aplicarea actului de amnistie, acest acord fiind anexat în formă scrisă la materialele cauzei. (f.d.9)

Potrivit Raportului de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatului eliberate de membrii Comisiei Penitenciare, se reține că, deținutul Bogatîi Valentin a realizat integral programul individual de executare a pedepsei penale, iar conform fișei de evaluare a riscului de recidivă este redus (f.d.10).

Conform certificatului pentru stimulări și sancțiuni a condamnatului Bogatîi Valentin ultimul a fost sancționat de zece ori în perioada 1994-2016 iar pe parcursul executării pedepsei a fost stimulat de 8 ori. (f.d. 5).

Prin urmare, instanța de recurs analizând cele menționate supra, ajunge la concluzia temeiniciei soluției primei instanței referitor la respingerea demersului organului extrajudiciar referitor la aplicarea actului de clemență față de condamnatul Bogatîi Valentin, or evaluarea psihologică efectuată în sarcina celui din urmă de către comisia specială a penitenciarului s-a efectuat cu devieri de la ordinul nr. 44 din 18.02.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate.

Aceasta pentru că, după cum a-m menționat supra, potrivit anexei nr.6 a Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, ***Metodologia evaluării riscului de recidivă***, capitolul IV, pct. 4), prevede faptul că, ***interviul se realizează în câteva ședințe, suficiente pentru colectarea datelor cu referire la analiza tuturor factorilor şi stabilirea nivelului riscului de recidivă.***

La fel, potrivit prevederilor pct. 57 din Regulamentul menționat, Fișa de evaluare a riscului de recidivă se prezintă și **se argumentează de către psiholog** sau consilierul de probațiune în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnat în parte.

Prin urmare, instanța de recurs are dubii rezonabile referitor la modul constatării a fi certe a soluției de expertizare a inspectorului principal de justiție, Natalia Andriuță în ceia ce privește constatarea riscului de recidivă redus în sarcina lui Bogatîi Valentin, or este de evidențiat că, potrivit ordinului-cadru care guvernează prezenta speță, reiese că, evaluarea riscului de recidivă din 17.05.2022, s-a efectuat doar în baza unui singur interviu, pe când aceasta urma a se realiza în câteva ședințe, unde în dependență de lucrul efectuat să se constate cu fermitate analiza tuturor factorilor şi stabilirea justă a nivelului riscului de recidivă.

Subsecvent, pe fonul dat, Colegiul penal ține a trece în revistă faptul că, nu pune la îndoială legalitatea procesului-verbal nr. 5 al ședinței Comisiei Speciale Penitenciarului nr.17 Rezina din 30.05.2022, prin care se atestă că Bogatîi Valentin este caracterizat pozitiv, respectiv conform fișei de evaluare a riscului de recidivă – s-a stabilit riscul de recidivă este *redus*, însă reținerile date în opinia instanței sau efectuat în superficial, ne fiind astfel efectuate în coraport cu ordinul MJ nr.44 din 18.02.2022, care specifică clar în ce condiții comisia specială ajunge la concluzia aplicabilității actului de clemență față de deținuți.

Urmare celor expuse, Colegiul penal conchide corectitudinea poziției primei instanței referitor la faptul lipsei de previzibilitate a evaluării psihologice a condamnatului Bogatîi Valentin, din care s-ar trage o concluzie certă referitor la riscul de recidivă ”*redus*” al celui din urmă.

Or, instanța de recurs ține a sublinia corectitudinea celor evidențiate de prima instanță referitor la importanța substanțială a fișei de evaluare a riscului de recidivă unde evaluatorul

Natalia Andriuță a reținut ca factori criminogeni ca fiind cu ***anterior cu antecedente penale, similaritatea infracțiunilor în interval scurt de timp, lipsa empatieie în acțiunile sale infracționale, ușor influențabil de factorii situaționali și de grup, prezența adicțiilor în comportamentul infracțional, (consumul excesiv al băuturilor alcoolice), iraționalizarea faptelor și a consecințelor***; iar la polul opus evaluatorul a reținut ca factori protectivi: *dispune de loc de trai, coeziune strânsă în familie, recunoștință de atitudinea familiei sale față de el., prezintă interes prin cerere la participare la munci neremunerate în cadrul penitenciarului. A fost implicat în jur de 240 ore, are un comportament pro social și o conduită pozitive în perioada detenției, manifestă interes spre schimbare prin realizarea planului de resocializare, posedă calificare profesională, căpătată în timpul executării pedepsei, posedă abilități de gestionare a emoțiilor, în timpul detenției nu a aderat niciodată la acțiuni autodistructive, reacție adecvată la conflict cu relații interpersonale optime atât cu deținuții cât și cu angajații, manifestă interes spre angajare oficială după eliberare, îi pare rău de cele comise și se căiește sincer*.

Prin urmare, din fișa de evaluare a riscurilor de recidivă a condamnatului, instanța de recurs consideră a fi decisivă poziția primei instanței referitor la ineficiența analizei de către psiholog a personalității condamnatului cu indicarea circumstanțelor de fapt ce au stat la baza concluziei adoptate, fapt ce este contrar Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate.

Distinct, Colegiul penal este solidar cu concluziile instanței de fond referitor la

necesitatea executării în continuare de către condamnatul Bogatîi Valentin a pedepsei penale, nefiind pregătit pentru reintegrare în societatea civilă, or pe perioada deținerii în Penitenciarul nr.17 Rezina, acesta potrivit caracteristicelor întocmite i s-a stabilit calificativul satisfăcător și nesatisfăcător, pe parcursul ispășirii pedepsei a încălcat regimul de detenție în special a fost sancționat disciplinar pentru ***efectuarea unei găuri în podea în scop de evadare;*** faptele de omor a trei subiecți de drept denotă profunda desconsiderare de către condamnat a vieții omenești ca valoare ocrotită de societate.

De rând cu aceasta, Colegiul penal ține a respinge argumentele avocatului Ion Șova referitor la aprecierea neobiectivă de către prima instanță a raportului de expertiză judiciară nr.1592 din 09.10.2024 emis în sarcina lui Bogatîi Valentin în vederea aplicării actului de amnistie, or experții judiciari în cadrul pct.5 nu au oferit răspunsul forte asupra căreia instanța să poată constata cu exactitate riscul de recidivă, prin urmare în lipsa acestui fapt instanța de recurs vine să susțină poziția primei instanțe de a constatat necesitatea realizării cu desăvârșire a continuității pedepsei penale sub formă de închisoare.

Mai mult ca atât, Colegiul penal ține a menționa poziția duplicitară a avocatului Ion Șova asupra raportului de expertiză judiciară nr.1592 din 09.10.2024 în condițiile în care ***pe de o parte*** critică soluția instanței dat fiind că, expertiza urma a fi efectuată de către BIEJ ”Bulgaru Ala” și nu de experți necalificați din cadrul CNEJ iar ***pe de altă parte*** instanța nu a analizat în mod obiectiv concluzia acestui raport, oferit totuși răspunsuri relevante speței, prin urmare instanța de recurs conchide că motivele invocate în cadrul cererii de recurs nu sunt plauzibile în vederea justificării ilegalităţii soluției instanţei de fond.

În această operă, Colegiul penal reține că recursul declarat de avocatul Ion Șova nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni imperioase ce ar cuprinde încălcări esenţiale sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinţei de a fi „***efectiv***”, fiind lipsit de şanse de succes şi nu este capabil să ofere îndreptarea situaţiei oferită prin soluția recurată.

Astfel, efectuând controlul în ordine de recurs asupra actului jurisdicțional contestat, Colegiul nu a identificat încălcări la aplicarea normelor de drept, fiind stabilit în mod cert neîntrunirea de către condamnatul Bogatîi Valentin a condițiilor prevăzute la art.1 alin.(1) al Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia, fapt ce în privința acestuia nu sunt aplicabile prevederile art. 7 alin. (1) lit. d) ale Legii vizate.

Astfel, Colegiul penal constată că argumentele recurenților sunt similare celor ce au constituit obiect de examinare la judecarea cauzei în instanța de fond, cărora instanța le-a dat o apreciere corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă, motivare pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, menționând că reiterarea acesteia nu se mai impune având în vedere și faptul că verificând hotărârea atacată în raport și cu prevederile art. 444 Cod de procedură penală, ce reglementează temeiurile exprese pentru recurs nu se identifică existența motivelor imperioase ca să ducă la casarea soluției recurate.

Or, Colegiul penal menționează, că la această etapă de examinare a cauzei, instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanța ierarhic inferioară, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor de fond.

Prin urmare, constatând motivarea instanței a fi una plauzibilă, Colegiul o preia în tot și o însușește, ceea ce este în corespundere cu jurisprudența CEDO în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, potrivit cărei, instanțele naționale deși au obligația să-și motiveze deciziile, acest fapt totuși nu impune acordarea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument *(Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61),* pentru respectarea caracterului echitabil a procesului, fiind necesar ca instanța internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În atare situație, Colegiul penal ţine să menţioneze că potrivit jurisprudenţei CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situaţiei prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri *(cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016),* însă motivele recursurilor, invocate în speţă nu sunt pe măsură să desfiinţeze încheierea judecătorul de instrucție, urmând a fi pusă la adăpost de orce critică.

Respectiv, în temeiul celor supra citate, Colegiul conchide caracterul corect al soluției judiciare de respingere ca neîntemeiată demersul instituției penitenciare privind aplicarea legii amnistiei în privința condamnatului Bogatîi Valentin, dat fiind neîntrunirea condițiilor stipulate exhaustiv de lege.

În corespundere cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Recursul avocatului Ion Șova în interesele condamnatului și recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 17 Rezina, Vitalie Cuiban declarate împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 04 decembrie 2024, la demersul Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului la pedeapsa detenției pe viață Bogatîi Valentin, se resping ca nefondate, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului **Ion Talpa**

Judecători: **Oxana Mironov**
Ecaterina Arseni